

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย (1) ค่านิยมและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย (2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย (3) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบริเวณในเขื่อนประเทศไทย โดยมีรายละเอียดเนื้อหาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิจัย

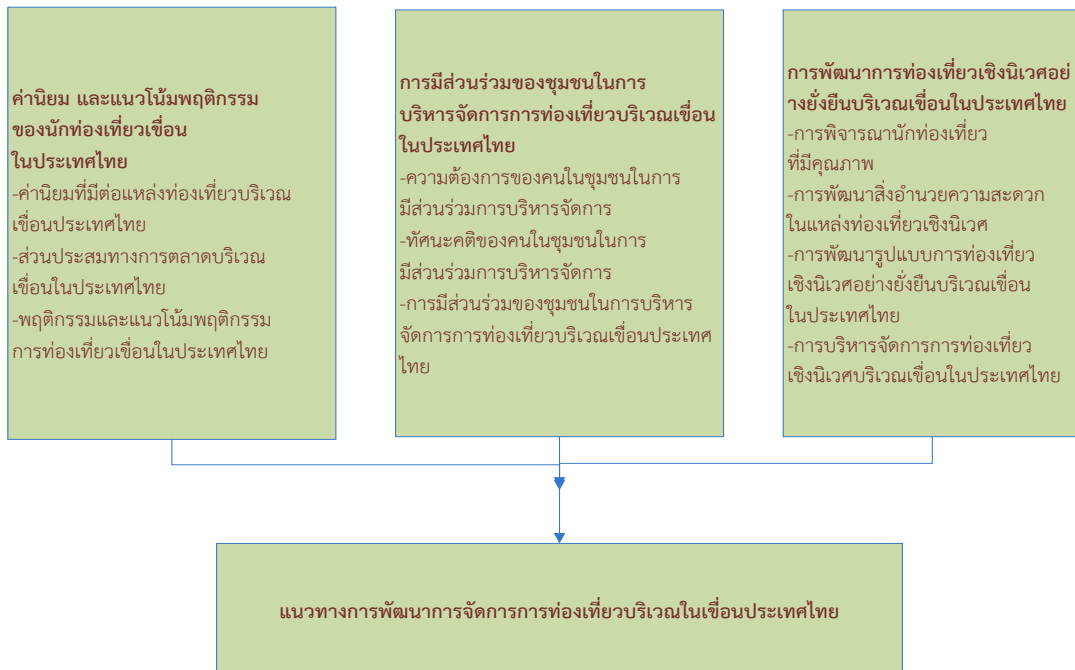
ตอนที่ 2 อภิปรายผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิจัย

1. การสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย

กรอบในการสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยจากโครงการย่อยมีรายละเอียด ดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 รูปแบบการสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย

1.1 ค่านิยมและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

การวิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนประเทศไทย คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 ตอน

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย

1.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีต่อการท่องเที่ยวในเขื่อนประเทศไทย

1.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในเขื่อนประเทศไทย

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 469 คน คิดเป็นร้อยละ 58.60 และเพศชาย จำนวน 331 คน คิดเป็นร้อยละ 41.40 ตามลำดับ มีอายุระหว่าง 25 - 34 ปี จำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 370 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 รองลงมาคือระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 45.40 ประกอบอาชีพ พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 รองลงมาคืออาชีพนักเรียน / นักศึกษา จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 ด้านรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 17,499 บาท จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 29.60 รองลงมา รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000 บาท จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 ด้านสถานภาพ พบว่า มีสถานภาพโสด จำนวน 440 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาคือสถานภาพสมรส จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40 และสถานภาพหม้าย/ อย่ำร้าง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมต่อการท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.42) อันดับหนึ่งได้แก่ค่านิยมทางสังคม

($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.47) รองลงมาได้แก่ ค่านิยมทางเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.50) และ ค่านิยมทางศาสนา ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.52) และค่านิยมทางสุนทรียภาพ ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.55)

ด้านค่านิยมทางสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านสังคมต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทยในเรื่องของการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแล้วเกิดความประทับใจในทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงเป็นมรดกทางธรรมชาติที่สำคัญของคนไทยที่ควรอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง ควรได้รับการปลูกฝังและการปกป้องรักษาสู่ลูกหลาน แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงสามารถท่องเที่ยวได้ในทุกเพศทุกวัย และแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงได้รับการชื่นชมจากสังคม เช่น เพื่อนและคนในครอบครัว และจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า “นักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสธรรมชาติ บางคนมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่บางคนไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเลยและนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวไทยที่มาเที่ยวซ้ำ เหตุผลที่ทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวซ้ำอีก คือ แหล่งท่องเที่ยวที่นี่เป็นธรรมชาติเหมาะแก่การพักผ่อนที่ไม่ต้องการการรบกวน ไม่มีระบบสัญญาณโทรศัพท์ นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมแบบเดิม เช่น กิจกรรมตกปลา กิจกรรมดูสัตว์ เช่น ลิง วัว กระตังช้าง นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีความรักในธรรมชาติมีความใส่ใจในเรื่องของการรักษาความสะอาด เช่น หากนักท่องเที่ยวพบขยะในลำน้ำเค้าจะบอกให้คนขับเรือหยุดแล้วพวกเขาจะช่วยกันเก็บขยะ”

ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านเศรษฐกิจต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทยโดยการท่องเที่ยวเชื่อมโยงก่อให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้ คือ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงสนับสนุนการท่องเที่ยวไทย การท่องเที่ยวเชื่อมโยงทำให้เกิดเงินหมุนเวียนท้องถิ่นและในประเทศ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงช่วยสนับสนุนให้คนไทยมีงานทำด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชื่อมโยงเป็นการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้กับชุมชนในเชื่อมโยง และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงมีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเงินที่จ่ายไป

ด้านค่านิยมทางศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านศาสนาต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทย โดยคนต่างศาสนาสามารถท่องเที่ยวเชื่อมโยงได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งกัน การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีความเหมาะสมในทุกศาสนา คนในชุมชนปฏิบัติตนยอมรับนักท่องเที่ยวที่ดีได้ในทุกศาสนา กิจกรรมต่าง ๆ มีความเหมาะสมในทุกศาสนา ในข้อมีพื้นที่ในการประกอบพิธีเฉพาะทางศาสนา เช่น ห้องละหมาด เป็นต้น

ด้านค่านิยมทางสุนทรียภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านสุนทรียภาพต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทย นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบธรรมชาติบริเวณในเชื่อมโยงซึ่งมีความพิเศษเฉพาะไม่เหมือนชาติใดในโลก นักท่องเที่ยวมีความชื่นชมสถานที่พักผ่อนที่มีความผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

บริเวณในเขื่อน นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบร้านอาหารบริเวณเขื่อนเพราะมีทิวทัศน์ที่สวยงาม และแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนได้แสดงถึงศิลปะพื้นบ้านและเอกลักษณ์ท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามพบว่า “ลักษณะการท่องเที่ยวในบริเวณเขื่อนจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะมีลักษณะเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยมีกิจกรรมการเดินศึกษาป่าธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ การท่องเที่ยวเดินไปในเขตอุทยานการเดินป่าศึกษาธรรมชาติของน้ำตกแม่ห้วยขมิ้น กลุ่มของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว น้ำตกห้วยแม่ขมิ้นและน้ำตกเอราวัณจะชอบการถ่ายรูป และนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมาในวันธรรมดา ไม่เดินทางมาช่วงเทศกาลและวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเดินทางมาแบบเรื่อยๆ มีกำลังจ่ายที่ค่อนข้างสูงและไม่ได้มาสร้างมลภาวะ”

1.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีต่อการท่องเที่ยวในเขื่อนประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์ และด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.50) รองลงมาได้แก่ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านความคิดเห็นสาธารณะทางการท่องเที่ยว และด้านจิตวิทยาการขาย ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.52) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ด้านฤดูกาลทางการท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวและด้านสภาพแวดล้อมผลิตภัณฑ์สถานประกอบการ ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.59) รองลงมาได้แก่ ด้านราคา ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.56) ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยวและด้านกระบวนการให้บริการ ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.54) ด้านพันธมิตรทางธุรกิจและด้านการมีส่วนร่วมทางธุรกิจและด้านการขายรวม ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.63) และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.61)

ด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์และด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์และด้านผลิตภัณฑ์ โดยแสดงความคิดเห็นว่าผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ทรงคุณค่ามายาวนาน ลักษณะโครงสร้างที่สะท้อนถึงความสมบูรณ์ของธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวทุกวัย มีชื่อเสียงรู้จักไประดับชาติและนานาชาติ และป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านความคิดเห็นสาธารณะทางการท่องเที่ยว และด้านจิตวิทยาการขาย พบว่า การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านนิตยสารรายการนำเที่ยว สารคดีต่างๆ ทางโทรทัศน์ การจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การจัดแสดงข้อมูลของแหล่ง

ท่องเที่ยวสำคัญในศูนย์ประชุมต่างๆ และการจัดแสดงสาธิตความเป็นอารยธรรมในอดีตและการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐบาลอย่างต่อเนื่อง

ด้านฤดูกาลทางการท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมทาง ด้านการท่องเที่ยว และด้านสภาพแวดล้อมผลิตภัณฑ์สถานประกอบการ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนมีความสะอาด สถานประกอบการต่างๆ ร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม และนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนมีธรรมชาติที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น และมีห้องน้ำสะอาดเพียงพอต่อความต้องการ

ด้านราคา พบว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนมีความคุ้มค่าในการเข้าชมเมื่อเทียบกับแหล่งอื่น ๆ มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในด้านที่พัก มีความคุ้มค่าในด้านอาหาร และมีความสะดวกในวิธีการชำระเงิน

ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยวและด้านกระบวนการให้บริการ พบว่า ในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกและรวดเร็วและข้อกำหนดของสถานที่ท่องเที่ยวชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติ มีความเหมาะสมของจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าชมในแต่ละครั้ง พนักงานให้บริการข้อมูลได้ถูกต้อง ชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างดี

ด้านพันธมิตรทางธุรกิจ ด้านการมีส่วนร่วมทางธุรกิจ และด้านการขายรวม พบว่า ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าที่ระลึกและของฝาก หน่วยงานภาครัฐอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางอย่างเหมาะสม การจัดรวมสินค้าและบริการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม และนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าที่ระลึกและของฝาก

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อยู่ใกล้เขื่อน มีระบบการขนส่งเข้าถึงสะดวก สถานที่ท่องเที่ยวใช้เวลาเดินทางน้อยแต่สามารถท่องเที่ยวได้ครบทุกสถานที่ จำนวนห้องพักมีจำนวนมากเพียงพอและจำนวนบริษัททัวร์มีจำนวนมากเพียงพอ

1.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในเขื่อนประเทศไทย

พฤติกรรมในการท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังในการเดินทางมาท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย อยู่ในระดับสูงกว่าความคาดหวังมาก ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.90) ภายหลังจากเดินทางท่องเที่ยวในเขื่อนแล้วมีความพึงพอใจอยู่ในพหุพอใจมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.82) ภายหลังจากเดินทางท่องเที่ยวในเขื่อนแล้วคิดว่าคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเงินที่จ่ายไปอยู่ในระดับคุ้มค่ามาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.80) ในอนาคตจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย อยู่ในระดับคุ้มค่ามาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.82) ในอนาคตถ้า

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชื่อมมีราคาสูงขึ้นจะกลับมาท่องเที่ยวเชื่อมในประเทศไทย อยู่ในระดับกลับมามาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.89) ในอนาคตจะแนะนำให้ผู้อื่นมาท่องเที่ยวเชื่อมในประเทศไทย อยู่ในระดับแนะนำมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.95)

1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชื่อมบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของคนในชุมชน

1.2.3 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

1.2.4 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน 481 คน คิดเป็นร้อยละ 60.10 และเพศชาย จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 39.90 ตามลำดับ ที่มีอายุระหว่าง 25 - 34 ปี จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 รองลงมาคืออายุ 45 - 54 ปี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 19.90 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 556 คน คิดเป็นร้อยละ 69.50 รองลงมาคือระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 ตามลำดับ ประกอบอาชีพเป็นพนักงาน/ ลูกจ้าง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 รองลงมาคืออาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 17,499 บาท จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 ด้านสถานภาพ มีสถานภาพสมรส/ อยู่ด้วยกัน จำนวน 461 คน คิดเป็นร้อยละ 57.60 รองลงมาคือสถานภาพโสด จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 และสถานภาพหม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90 ตามลำดับ

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของคนในชุมชน

ส่วนใหญ่คนในชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเรื่องความต้องการการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญให้เป็นที่รู้จักทั่วทุกพื้นที่เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวอยู่ในระดับ ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.74) ความต้องการให้มีการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.79) การส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.77) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้สมบูรณ์ครบวงจร ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.81) การจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้าด้านต่างๆ เช่น ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นบ้าน ศูนย์สินค้า (OTOP) เป็นต้น ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.84) การก่อสร้างตลาดชุมชนเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.81) ความต้องการพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น การให้บริการนักท่องเที่ยว การจัดทำสินค้าพื้นบ้าน เป็นต้น ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.84) การก่อสร้างถนนเศรษฐกิจเพื่อเป็นเส้นทางขนถ่ายสินค้าทางเกษตร/การท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 1.05) การเพิ่มมูลค่าสินค้าในพื้นที่ เช่น การเพิ่มมูลค่าอาหาร การเพิ่มมูลค่าสินค้าพื้นบ้าน เป็นต้น ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.99)

ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงคุณภาพความต้องการของประชาชนท้องถิ่นมีดังต่อไปนี้

1. ประชาชนมีความต้องการในด้านการพัฒนาท่าจอดเรือให้ได้มาตรฐาน
2. ประชาชนมีความต้องการในด้านการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์หมู่บ้าน
3. ประชาชนมีความต้องการในด้านการจัดตั้งกลุ่มกรรมการหมู่บ้านเพื่อบริหารจัดการพื้นที่ดินทำกิน
4. ประชาชนมีความต้องการในด้านการให้หน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาจัดการฝึกอบรมให้กับประชาชนท้องถิ่น
5. ประชาชนมีความต้องการในด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน
6. ความต้องการด้านการจำกัดจำนวนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

1.2.3 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างชุมชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยในด้านการให้ความรู้สูงสุด ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.57) ซึ่งพบว่า ประชาชนแสดงทัศนคติเห็นด้วยที่หน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้ภายในชุมชนในลักษณะการฝึกอบรมและการสาธิต ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือมีการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความต้องการของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.70) มีการจัดทำเป็นคู่มือ ขั้นตอนในการปฏิบัติในส่วนต่างๆ ให้กับประชาชน ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.70) มีการให้ความรู้ภายในชุมชน เช่น คนในชุมชนจัดประชุม โต๊ะกลม ร่วมปรึกษาหารือ ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.66) และมีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุก่อนให้ความรู้ ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.67)

ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้ ด้านการให้ความรู้กับชุมชนของเขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสกทางหน่วยงานของภาครัฐจะมีการนำข้อมูลของชุมชนมาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชน แล้วดำเนินการหาสาเหตุของปัญหา แล้วนำสาเหตุที่ได้มาใช้ในการแก้ปัญหา โดยการนัดประชุมและร่วมปรึกษาหาแนวทางซึ่งทางภาคปฏิบัติก็มีปัญหาเกิดขึ้นบ้างและแก้ปัญหาได้บ้างเรื่อง เช่น เรื่องการจัดการขยะ เรื่องสิ่งแวดล้อม และเรื่องการแบ่งโซนไม่ให้จับปลาในช่วงวางไข่ โดยการให้ความรู้จะเป็นการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและประชาชนท้องถิ่น ในเรื่อง มาตรฐานที่พัก มาตรฐานอาหาร กฎหมายต่างๆ ที่ควรรู้ในแหล่งพื้นที่การอบรมภาษา การสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกัน

ส่วนของอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี มีการนำข้อมูลชุมชนมาวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาสาเหตุ จะเป็นส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการรับทราบปัญหาของชุมชน โดยการเคลื่อนที่ลงพื้นที่ไปยังชุมชนแต่ละชุมชนในจังหวัด เรียกว่าจังหวัดเคลื่อนที่ แต่สาเหตุที่พบจะเป็นในเรื่องของสาธารณูปโภคพื้นฐาน การให้ความรู้ภายในชุมชนโดยทางฝ่ายอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์จะลงพื้นที่ในการประชุม 2 รอบ โดย รอบที่ 1 ทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายอุทยานแห่งชาติจะลงไปประชุมในพื้นที่ชุมชน รอบที่ 2 จะเชิญตัวแทนของชุมชนมีส่วนร่วมในการประชุม โดยมีองค์การอิสระ คือ ภาคส่วนเอกชนเข้ามาร่วมประชุม ปรึกษาหารือและประสบการณ์และการให้ความรู้ต่อกัน

หน่วยงานภายนอกที่มาให้ความรู้ภายในชุมชนจะเป็นทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันเทคนิคและอาชีวศึกษา ในลักษณะ

รูปแบบของการอบรม สาธิต และการบรรยาย โดยให้ความรู้กับชุมชนในหัวข้อเรื่อง การทำผลิตภัณฑ์สินค้าท้องถิ่น อบรมการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น อบรมผู้ประกอบการสปา อบรมในเรื่องของการบริการ และการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกป่า การทำฝาย เป็นต้น

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยในด้านการจัดการพื้นที่ ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.51) ซึ่งประชาชนท้องถิ่นได้แสดงทัศนะที่เห็นด้วยกับมีการรวมกลุ่มประชาชน โดยการส่งหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนครอบครัวมาประชุม ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.66) มีการระดมความคิดให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.60) มีการจัดทำแผนผังพื้นที่ชุมชน เช่น ควบคุมความสูงอาคาร ขนาดแปลงที่ดิน การติดตั้งป้ายโฆษณา การสร้างพื้นที่สาธารณะขนาดเล็ก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การรื้อฟื้นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.72) มีการแจ้งความต้องการจากชุมชนไปสู่ภาครัฐบาล เรื่องการบุกรุกพื้นที่ภาคเอกชน ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.70) มีหน่วยงานภาครัฐอาศัยเวทีชุมชนในการสอบถามความคิดเห็นในการจัดการพื้นที่ในเขื่อน ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.87)

ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพด้านการจัดการพื้นที่ โดยด้านการจัดการพื้นที่ของบริเวณเขื่อนในประเทศไทยของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชาชนมีการดำเนินการจัดการรวมกลุ่มกันแต่ละชุมชน แต่ละตำบลแต่ยังไม่มี ความเข้มแข็งไม่เพียงพอ เนื่องจากในเรื่องของงบประมาณที่มีไม่เพียงพอ และเกิดช่องว่างระหว่างความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันของชุมชนและหน่วยงานของกรมอุทยานในบางส่วน แต่ทางหน่วยงานภาครัฐและเอกชนก็ได้มีการติดต่อประสานงานมายังในท้องถิ่นของชุมชนเพื่อมาปรึกษาหารือ มาช่วยระดมความคิดต่อกันกับประชาชนในชุมชนให้มีการพัฒนาชุมชนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยทั้งทางภาครัฐและชุมชนช่วยกันเป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลของชุมชนจากรัฐบาลไปชุมชนและชุมชนไปยังรัฐบาล เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นร่วมกันทั้งมีการระดมความคิดในการดำเนินการจัดทำแผนผังพื้นที่ชุมชนให้มีประโยชน์ในการใช้พื้นที่ต่อกันอีกด้วย แต่ก็ต้องอาศัยและช่วงเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินการพร้อมทั้งงบประมาณในการจัดสรรมาให้ได้อย่างลงตัว เพื่อนำมาพัฒนาชุมชนและยังต้องอาศัยความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายจึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จได้ แต่ในทางภาคการปฏิบัติค่อนข้างเป็นเรื่องยากพอสมควรอยู่ที่จะให้ประชาชนทั้งหลายมารวมกลุ่มกันเพื่อมาระดมความคิดจึงต้องส่งตัวแทนของแต่ละตำบล อำเภอในท้องถิ่นที่ทางชุมชน ได้คัดเลือกไว้แล้วมาเป็นตัวแทนในการประชุมกับภาครัฐเพื่อเสนอหาแนวทางในการให้การพัฒนาชุมชนต่อไป และเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเพื่อให้สามารถดำรงชีพได้อย่างอรุณ

แต่ในส่วนของการจัดการพื้นที่ในชุมชนของบริเวณเขื่อนในประเทศไทยของจังหวัดกาญจนบุรี ประชาชนมีการดำเนินการจัดการรวมกลุ่มกันแต่ละชุมชนในการประชุม โดยประชาชนในชุมชนจะดำเนินการเลือกตัวแทนที่มีความไว้วางใจและน่าเชื่อถือได้เป็นตัวแทนให้

เป็นคณะกรรมการของหมู่บ้านในการดูแล และเป็นผู้นำของหมู่บ้าน โดยจะมีการวางกฎ กติกา ให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบและปฏิบัติโดยไม่ขัดต่อกฎหมายของกรมอุทยาน กลุ่มตัวแทนที่ได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการในหมู่บ้านจะเป็นศูนย์กลางในการระดมความคิดให้ประชาชนในชุมชน ร่วมกันเข้าร่วมกิจกรรมและมีการพัฒนาชุมชนให้เกิดขึ้น แต่จะไม่มีการจัดตั้งเวทีชุมชนขึ้นมา เพราะทางฝ่ายหน่วยงานรัฐจะดำเนินการเปรียบเทียบที่เลี้ยง คอยให้แนวทางและเป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลข่าวสารจากทางภาครัฐบาลไปยังชุมชน และจากชุมชนไปยังภาครัฐบาล โดยให้ทั้งสองฝ่ายสามารถดำเนินการเป็นไปในแนวทางและทิศทางเดียวกันทางในเรื่องของการเคารพกฎ กติกา ระเบียบต่างที่ทางกรมอุทยานกำหนดและทางกลุ่มตัวแทนในชุมชนก็สามารถนำข่าวสารที่ได้ไปแจ้งยังชุมชนเพื่อให้รับรู้และปฏิบัติตาม

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยในด้านการปกป้องรักษา ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.55) ซึ่งประชาชนท้องถิ่นได้แสดงทัศนคติที่เห็นด้วยกับมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความสำคัญของแหล่งพื้นที่ในเชื่อมกับประชาชน ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.64) มีการเข้าร่วมวางแผนในการกำหนดมาตรการในการป้องกันและดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชื่อม ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.66) มีกรรมการในการตรวจสอบการจัดการพื้นที่ ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.67) มีกลุ่มผู้นำที่ให้การสนับสนุนให้ชุมชนมีการปฏิบัติตามแผนการปกป้องพื้นที่ ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.65) และมีการรับเงินสนับสนุนให้ชุมชนมีการปฏิบัติตามแผนปกป้องพื้นที่ ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.65)

ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้ ด้านการปกป้องรักษา แหล่งพื้นที่ของบริเวณเชื่อมในประเทศไทยของจังหวัดสุราษฎร์ธานีทุกหน่วยงานทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบเชื่อมราชประชาภา อุทยานแห่งชาติเขาสก ผู้ประกอบการแพที่พัก ผู้ประกอบการชมรมเรือ และประชาชนในชุมชนในท้องที่ต่างก็ต้องมีความร่วมมือต่อการในการปกป้องรักษาแหล่งพื้นที่ในท้องถิ่นการทำมาหากินของตนเอง โดยจะให้ข้อมูลที่มีความสำคัญของแหล่งพื้นที่ในเชื่อมราชประชาภาให้กับประชาชนได้รับรู้ ถึงแม้ว่าประชาชนในชุมชนจะเป็นคนในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่แต่ก็มีส่วนที่เป็นคนนอกพื้นที่จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ที่มาดำรงชีพในท้องถิ่นแห่งนี้ เพื่อที่จะได้รับทราบข้อมูลได้อย่างแท้จริงและมีการปฏิบัติในการปกป้องรักษาพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง จากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งของอุทยาน องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการแพที่พัก ผู้ประกอบการชมรมเรือ ได้เข้ามาให้ข้อมูลของสำคัญของแหล่งพื้นที่ให้กับประชาชนในชุมชนได้รับรู้ โดยการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ลงพื้นที่ในชุมชน มีทั้งประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมตามโรงเรียน เช่น ค่ายลูกเสือ การจัดกิจกรรมในโรงเรียน เป็นต้น ให้กับเยาวชนได้รู้จักอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ซึ่งทางประชาชนและเยาวชนในชุมชนก็มีเสียงตอบรับเป็นอย่างดีในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัด

ขึ้นมาโดยตลอดทุกปี ส่วนวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านเกษตรกร การทำสวนยางพารา การทำสวนปาล์ม มีบางส่วนที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว

ในด้านของการปกป้องรักษาแหล่งพื้นที่ของบริเวณเขื่อนในประเทศไทยของจังหวัดกาญจนบุรี โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเป็นผู้ให้ข้อมูลความสำคัญของแหล่งพื้นที่ในเชื่อมกับประชาชน โดยการให้ผู้นำท้องถิ่นเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ที่มีการประชุมและมีการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ เรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาการบุกรุก การครอบครองที่ดิน และผู้นำในท้องถิ่นก็จะไปกระจายข่าวสารให้กับประชาชนในชุมชนได้รับรู้และขอความร่วมมือให้มีส่วนร่วมการปฏิบัติการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จากกรณีที่ตัวแทนที่ได้รับความไว้วางใจของประชาชนในชุมชน คือ ผู้นำท้องถิ่น ในการเข้าร่วมประชุมในด้านต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ก็ไปประชาสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชนให้รับรู้และให้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมของเขื่อนศรีนครินทร์ ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในระดับนี้ การได้รับเงินสนับสนุนในการปกป้องพื้นที่ในเขื่อนอุทยานแห่งชาติศรีนครินทร์ ก็มีผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณอยู่ และมีขององค์กรภาคเอกชนมาบ้าง แต่มีเป็นจำนวนน้อยไม่ค่อยเยอะ และการสนับสนุนงบประมาณก็ไม่ได้ให้มาทั้งหมดดูเป็นแต่ละกรณี ส่วนของชุมชนก็อาจจะเป็นส่วนขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาช่วยดูแลตรงส่วนนี้อีกที ส่วนวิถีการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่จะทำการเกษตรเป็นพืชเชิงเดี่ยว และเก็บของป่า มีมาช่วงหลังมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวเป็นแบบธุรกิจส่วนตัวเป็นบางส่วน กลุ่มผู้นำท้องถิ่นมีการสนับสนุน ให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมการปกป้องพื้นที่ ซึ่งทางชุมชนก็ให้ความร่วมมือและเคารพต่อกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของอุทยานเป็นอย่างดี ด้านการปกป้องรักษา หน่วยงานของรัฐบาลควรให้ความรู้กับประชาชนท้องถิ่นโดยผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ

4. กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยในด้านการใช้ ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.55) โดยประชาชนท้องถิ่นได้แสดงทัศนคติที่เห็นด้วยกับมีการเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.64) มีมาตรการให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และได้ใช้ประโยชน์ไปพร้อมกัน ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.68) มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังพฤติกรรมใช้ทรัพยากรของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.64) มีการจัดกลุ่มตรวจสอบผู้ประกอบการและประชาชนต่างๆที่ทำให้เกิดของเสียในพื้นที่ ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.77) และมีระบบหมุนเวียนทรัพยากรในพื้นที่กลับมาใช้ใหม่ เช่น ต้นไม้ใหญ่ ต้นไผ่ ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.99) ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้

ด้านการใช้ แหล่งพื้นที่ของเขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก โดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐในส่วนอุทยานแห่งชาติเขาสกจะเป็นผู้ดูแลควบคุมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตคุ้มครอง เขตให้ศึกษาวิจัย เขตนักท่องเที่ยวสามารถ

ทำกิจกรรมท่องเที่ยวและเขตการบริการ โดยจะนำกฎหมายและข้อบังคับมาใช้ในการควบคุมทรัพยากรแต่ละพื้นที่ ส่วนของการวางระบบมาตรการให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและใช้ประโยชน์ไปด้วยกันนั้น ก่อนอื่นประชาชนในชุมชนได้อาศัยอยู่พื้นที่นี้มาก่อนในการดำรงชีวิตและมีอาชีพเป็นเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ พอมาระยะหลังก็เริ่มมีการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้เกิดการสร้างรายได้อีกหนทางหนึ่งให้กับประชาชนในพื้นที่จนกลายเป็นรายได้จากการการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก แต่ก็ต้องมีการปรับระบบ มาตรการ กฎเกณฑ์ต่างๆ ให้ประชาชนในพื้นที่ยอมรับได้ และให้มีส่วนร่วมในการร่วมกันอนุรักษ์พื้นที่และไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสภาพแวดล้อม โดยมีกฎหมาย ข้อบังคับ นำเข้ามาใช้แต่ต้องเป็นที่ยอมรับและเคารพกฎกติกาต่างๆ ด้วย เรื่องของการนำระบบหมุนเวียนทรัพยากรในพื้นที่กลับมาใช้ถ้าเป็นในส่วนของระบบรีไซเคิลจะไม่มี เนื่องจากทางกรมอุทยานห้ามนำขวด พลาสติก โฟม เข้ามาในส่วนของอุทยาน แต่ก็ยังคง มีปัญหาอยู่ในส่วนของข้อห้ามดังกล่าวเพราะยังมีแอบลักลอบนำเข้าไปในอุทยานทำให้ไม่สามารถตรวจตราได้ยากเนื่องจากพื้นที่ในอุทยานเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่แต่กำลังเจ้าหน้าที่ในการดูแลมีน้อยจึงต้องอาศัยความร่วมมือทั้งของผู้ประกอบการในการดูแลและฝ่ายของทางเทศบาลในการดูแลเรื่องขยะ การกำจัดขยะที่ถูกวิธี ดำเนินการจัดกลุ่มตรวจสอบผู้ประกอบการที่ทำให้เกิดของเสียในแหล่งพื้นที่ โดยทางชมรมเรือเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบกันเอง ซึ่งในส่วนของเทศบาลจะไม่ได้มีหน้าที่ในการตรวจสอบตรงจุดนี้

แหล่งพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ได้มีการควบคุมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในแต่ละพื้นที่ โดยการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นของชุมชน อีกส่วนหนึ่งเป็นของป่า มีการกำหนดให้เป็นไปอย่างชัดเจนและมีการควบคุมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ เช่น ห้ามจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ เป็นต้น มีการจัดวางระบบมาตรการให้ประชาชน ในพื้นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ไปพร้อมๆ กัน เช่น กรณีการใช้ไม้ในป่า คือ ให้ประชาชนช่วยดูแลเรื่องพื้นที่ ในการหมุนเวียนทรัพยากรในพื้นที่กลับมาใช้ใหม่ยังไม่ค่อยมีจะมีก็จากการแปรสภาพจากเศษอาหารนำมาทำเป็นปุ๋ย เป็นสารชีวภาพ ดำเนินการจัดกลุ่มตรวจสอบผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดของเสียในแหล่งพื้นที่ โดยทางชมรมเรือ ดำเนินการตรวจสอบกันเอง เพราะมีกฎของสมาคมชาวแพ ชาวเรือ และในภายภาคหน้าคาดว่าจะการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมีนโยบายที่จะหามาตรการเข้าไปตรวจสอบและพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากมีเสียงเรียกร้องจากชาวบ้านและนักท่องเที่ยวมาบ้าง ที่ในแม่น้ำเกิดน้ำเน่า บริเวณที่ไปสร้างแพ ในการมีส่วนร่วมกันหามาตรการในการประหยัดพลังงานในพื้นที่ในชุมชนจะไม่มี เพราะบางหมู่บ้านใช้ Sola cell ดังคำให้สัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการให้ความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.2.4 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างชุมชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.52$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาธารณูปโภคที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ($\bar{x} = 2.60$, S.D. = 0.98) รองลงมาชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.52$, S.D. = 0.97) และชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติ มีความเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.44$, S.D. = 1.00) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในเชิงคุณภาพดังนี้

1. การจัดทำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลด้านที่พัก ข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติและเขื่อน ระเบียบ ข้อกำหนดและการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวของทางอุทยานแห่งชาติ คู่มือความปลอดภัย โดยจัดทำในรูปแบบของข้อมูลบนเว็บไซต์และแผ่นพับ
2. การจัดบริการเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวขณะเดินทางท่องเที่ยว
3. การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการตลาดกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเพิ่มขึ้น การแปรรูปแบบสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การก่อสร้าง ถนน เส้นทางเศรษฐกิจ การเกษตร การจัดสร้างตลาดชุมชน
4. การให้ความร่วมมือในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชนและประชาชน การทำโซนนิ่งและจำกัดจำนวนแพพัก
5. การให้ความร่วมมือในด้านการอำนวยความสะดวกด้านการบริการ นักท่องเที่ยว โดยประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริการการท่องเที่ยว เช่น การเป็นลูกหาบเพื่อนำชมน้ำตก
6. การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในด้านการอบรม เสริมสร้างความรู้และทักษะเพื่อใช้ในการบริการการท่องเที่ยว

1.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

1.3.1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว

1.3.2 ผลการวิเคราะห์นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

1.3.3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.3.4 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบริเวณเขื่อน

1.3.1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในด้านความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.92$, $SD = 0.98$) พบว่า อันดับหนึ่ง ชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติประจำท้องถิ่นที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.13$, $SD = 1.00$) อันดับสอง ชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.02$, $SD = 0.92$) และอันดับสาม ชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นการสำรวจ ศึกษา และเรียนรู้เพื่อสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.84$, $SD = 1.03$) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณดังนี้ ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่บริเวณรอบเขื่อนสามารถแบ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก สัตว์ป่า พันธุ์ไม้ป่า ถ้ำ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น เช่น วิถีชีวิตชนเผ่า ศาสนสถานทางพุทธศาสนา แหล่งโบราณสถาน การประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่นโดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีลักษณะรูปแบบกิจกรรมการสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น กิจกรรมการล่องเรือ กิจกรรมการส่องสัตว์ กิจกรรมการดูนก กิจกรรมเดินป่าศึกษาเส้นทางธรรมชาติ กิจกรรมการศึกษาวิถีชีวิตชนเผ่า กิจกรรมศึกษาแหล่งภาพเขียนยุคก่อนประวัติศาสตร์

1.3.2 ผลการวิเคราะห์นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า เกณฑ์ในการพิจารณาลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพประกอบไปด้วย

1. การพิจารณาลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวด้านการเตรียมตัวก่อนเดินทางท่องเที่ยว พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในด้านการเตรียมตัวก่อนเดินทางท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.69$, $SD = 1.02$) พบว่า อันดับหนึ่ง นักท่องเที่ยวมีการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพก่อนออกเดินทางท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.96$, $SD = 0.96$) อันดับสอง นักท่องเที่ยวมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พักในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.79$, $SD = 0.95$) และอันดับสาม นักท่องเที่ยวมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการศึกษาข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนออกเดินทาง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.76$, $SD = 1.00$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ นักท่องเที่ยวควรมีการเตรียมตัวในเรื่องข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลด้านที่พัก ข้อมูลด้านร้านอาหาร ข้อมูลด้านเส้นทางคมนาคม ข้อมูลด้านกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลด้านลักษณะภูมิศาสตร์และภูมิอากาศ การจัดเตรียมอุปกรณ์ยังชีพในการท่องเที่ยว การเตรียมตัวด้านสุขภาพ ความรู้ในเรื่องของกฎระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางการปฏิบัติตัวในการท่องเที่ยว การศึกษาเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยว และการศึกษาถึงลักษณะของพื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว

2. การพิจารณาลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติตัวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในด้านการปฏิบัติตัวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.88$, $SD = 0.92$) พบว่า อันดับหนึ่ง มีเคารพในสิทธิของคนท้องถิ่นโดยการไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของคนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การถ่ายรูปขณะที่คนท้องถิ่นปฏิบัติภารกิจส่วนตัว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.10$, $SD = 0.73$) อันดับสอง นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.10$, $SD = 0.99$) และอันดับสาม เคารพในสิทธิของคนท้องถิ่นโดยการไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของคนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น มีความใส่ใจในการเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.09$, $SD = 0.80$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ว่ากฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติตัวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นข้อกำหนดสำหรับนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศรอบเขื่อนคือ กฎระเบียบและแนวปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวและการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้มีจำนวนมากกว่าขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ การสร้างจิตสำนึกในตัวของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว การออกกฎการห้ามนำอาหารเข้าไปรับประทานในบริเวณน้ำตกของอุทยานแห่งชาติ กฎระเบียบการอาบน้ำก่อนลงบริเวณน้ำพุร้อน กฎระเบียบการห้ามใช้เสียงในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กฎระเบียบด้านการแต่งกาย และกฎระเบียบเรื่องการสิ่งแวดล้อมโดยนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการกระตือรือร้นในเรื่องการปฏิบัติตัวตามกฎระเบียบและคำแนะนำ

ของเจ้าหน้าที่แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวควรมีความรักในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและมีจิตสำนึกในการดูแลสภาพแวดล้อมโดยไม่ทำลาย

3. การพิจารณาลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติตัวหลังการเดินทางท่องเที่ยวพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.95$, $SD = 0.81$) พบว่าอันดับหนึ่งนักท่องเที่ยวมีความรักและหวงแหนทรัพยากรทางธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.12$, $SD = 0.77$) อันดับสอง นักท่องเที่ยวมีความรักและหวงแหนทรัพยากรทางวัฒนธรรมประเพณีในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.11$, $SD = 0.78$) และช่วยรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.10$, $SD = 0.77$) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีการกระตือรือร้นในเรื่องการปฏิบัติตัวตามกฎระเบียบและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่แหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวควรมีความรักในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและมีจิตสำนึกในการดูแลสภาพแวดล้อมโดยไม่ทำลาย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพสามารถสรุปลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ คือ นักท่องเที่ยวมีความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวโดยมีความสนใจและชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติประจำท้องถิ่นที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์สนใจและชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีความสนใจและชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นการสำรวจ ศึกษาและเรียนรู้เพื่อสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ผลของงานวิจัยยังพบว่านักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสามารถวิเคราะห์ได้จากพฤติกรรมด้านการเตรียมตัวก่อนเดินทางท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจะมีการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพก่อนออกเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พักในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนักท่องเที่ยวจะมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการศึกษาข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนออกเดินทางเสมอ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวก็สามารถระบุถึงความเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้คือ นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจะเคารพในสิทธิของคนท้องถิ่นโดยการไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของคนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การถ่ายรูปขณะที่คนท้องถิ่นปฏิบัติภารกิจส่วนตัว นักท่องเที่ยวจะปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวจะเคารพในสิทธิของคนท้องถิ่นโดยการไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของคนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น มีความใส่ใจในการเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น และประการสำคัญอีกอย่างที่ใช้ในการพิจารณาลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพคือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหลังการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจะมีความรักและหวงแหนทรัพยากรทางธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น พวกเขาจะมี

ความรักและห่วงหาพันทรพยากรทางวัฒนธรรมประเพณีในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นและช่วยรักษา ทรัพยากรทางธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นและสามารถนำความรู้ ความประทับใจไปถ่ายทอด ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้แล้วศักยภาพการจ่ายที่สูงก็สามารถบ่งชี้ความเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ได้เช่นกัน

1.3.3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถวิเคราะห์ได้ จาก (1) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อป้องกันอันตรายต่อนักท่องเที่ยว และ (2) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันอันตรายต่อนักท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.82$, $SD = 0.96$) พบว่า อันดับหนึ่ง นักท่องเที่ยวเห็นว่าไม่ควร กำหนดแนวถนนผ่านบริเวณพื้นที่ที่ระบบนิเวศมีความเปราะบาง เช่น ตัดผ่านบริเวณที่อยู่อาศัย หรือเส้นทางเดินของสัตว์ป่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.03$, $SD = 0.87$) อันดับสอง นักท่องเที่ยวเห็นว่าป้ายคำเตือน กฎระเบียบ ควรมีข้อความที่สุภาพ กะทัดรัดและชัดเจน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.94$, $SD = 0.92$) และอันดับสาม เห็นว่ามีการออกแบบห้องสุขา อย่างถูกสุขลักษณะและมีถังเก็บสิ่งปฏิกูลไม่ให้ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำบริเวณเขื่อน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.93$, $SD = 0.99$) ตามลำดับ

โดยสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพว่า ในการพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการป้องกันอันตรายแก่นักท่องเที่ยวควรมีการบริหารจัดการสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ลักษณะของทางเดินเท้า ควรมีความกว้างให้เหมาะสมกับพื้นที่ ลักษณะทางเท้าหรือราวเดินจะต้องเป็นคอนกรีตลายธรรมชาติและให้กลมกลืนกับธรรมชาติ
2. ลักษณะของเส้นทางจักรยานควรหากเป็นเส้นทางเนินควรเป็นคอนกรีต แต่ถ้าเป็นเส้นทางราบควรเป็นหินคลุก
3. ลักษณะถนนและที่จอดรถคือการนำรถจอดในที่โล่งเพราะถ้าจอด บริเวณใต้ต้นไม้หากเกิดลมแรงต้นไม้อาจล้มทับทำให้เกิดความเสียหายกับรถยนต์ของนักท่องเที่ยวได้ เส้นทางคมนาคมควรเป็นถนน 4 เลนและมีระบบไฟฟ้าส่องสว่างในสองข้างทางอย่างเพียงพอ
4. ลักษณะของทางขึ้นลงเรือจะเป็นกระดานแผ่นเหล็กกลิ้งลงไปทั้งขึ้นทั้ง ลงโดยที่มีโป๊ะลอยหากน้ำขึ้นโป๊ะก็จะลอยขึ้นตามน้ำเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มคนพิการ ส่วนลักษณะเรือและที่จอดเรือบริการนักท่องเที่ยวจะต้องมีการแบ่งจุดลงเรือและจุดขึ้นเรืออย่าง ชัดเจนเพื่อความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว เรือบริการนักท่องเที่ยวทุกลำจะต้องมีชูชีพที่พร้อมใช้

งานและจำนวนต้องเท่ากับจำนวนของผู้โดยสารบนเรือและพนักงานขับเรือต้องมีความชำนาญและมีประสบการณ์ในการขับเรือโดยได้รับใบอนุญาตขับเรือจากกรมเจ้าท่า

5. ลักษณะห้องสุขาต้องสร้างให้เหมาะกับแหล่งท่องเที่ยว ต้องมีลักษณะโปร่งและสร้างจากหินโดยออกแบบให้กลมกลืนกันและควรตั้งอยู่บริเวณเนินของลานจอดรถและต้องมีห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการและห้องน้ำควรตั้งอยู่บนฝั่ง

6. ลักษณะของป้ายเตือนว่าควรจะมีป้ายแสดงทางขึ้นทางลงสั้นชันขึ้นไปท่าเรือเพราะถนนแคบและเป็นเนินเขาและควรมีป้ายเตือนที่บริเวณจากเนินเขาลงไปท่าเรือ ป้ายเตือนควรบอกถึงระดับความเร็วที่เหมาะสมและใช้เกียร์ต่ำ ลักษณะของป้ายควรเป็นป้ายคร่อมถนนสามารถให้เห็นได้ชัดเจนมีความสูงประมาณ 5 เมตร สีของป้ายควรใช้สีเขียวถ้าเป็นป้ายบอกอันตรายควรจะเป็นสีเหลืองเพื่อเตือนว่าระวังอันตราย

7. ระบบการลงทะเบียนเข้าพักเพื่อป้องกันอาชญากรรม

8. การมีหน่วยกู้ภัยที่พร้อมช่วยเหลือตลอด 24 ชั่วโมง การติดตั้งระบบการเตือนภัยทางน้ำ การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและอุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่น เสื้อชูชีพ การจัดทำทุ่นระบุนแนวเขตอันตรายของอุทยานแห่งชาติ

2. การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.88$, $SD = 1.04$) พบว่า อันดับหนึ่ง นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีการจัดการแยกขยะและทำลายอย่างถูกวิธี เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.94$, $SD = 0.94$) อันดับสอง นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีการมีระบบการบำบัดน้ำอย่างถูกสุขลักษณะก่อนนำไปใช้ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.92$, $SD = 0.92$) และอันดับสาม เห็นว่าพื้นที่กางเต็นท์ควรเป็นพื้นที่ราบและกว้างขวางเพียงพอ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.91$, $SD = 0.89$) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณที่ว่า การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อนักท่องเที่ยวสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะบริเวณพื้นที่สำหรับกางเต็นท์ควรจะเป็นพื้นที่ราบและเป็นพื้นที่โล่งและเป็นพื้นที่เฉพาะที่จัดไว้เป็นสัดส่วนและควรตั้งอยู่บนพื้นที่เนินสูง

2. ลักษณะของร้านจำหน่ายอาหารควรเน้นความสะอาด การกำจัดสิ่งปฏิกูล มีภาชนะเก็บสิ่งปฏิกูลและมีเตาเผากำจัดและควรนำเสนอรายการอาหารพื้นเมืองให้กับนักท่องเที่ยว

3. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวควรเป็นศูนย์กลางสำหรับการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว ข้อมูลความรู้ของแหล่งท่องเที่ยวและเป็นศูนย์ที่มีการบริการร้านค้าขายของที่ระลึกและมีการบริการห้องสุขา

4. ลักษณะของม้านั่ง โต๊ะนั่งควรสร้างจากวัสดุที่หาได้จากธรรมชาติหรือในท้องถิ่น เช่น utoไม้ ไม้ไผ่ และออกแบบให้กลมกลืนกับธรรมชาติ
5. ลักษณะของระบบน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคควรมีการผ่านเครื่องกรองก่อนจะนำมาบริโภคเพราะน้ำที่นำมาบริโภคมีต้นกำเนิดมาจากแหล่งน้ำตกและอ่างเก็บน้ำของเขื่อน
6. ลักษณะของระบบไฟฟ้าทางอุทยานแห่งชาติได้ใช้น้ำปั่นไฟฟ้าแผงโซลาร์เซลล์ (Solar cell) ลักษณะของเสาไฟบางพื้นที่จะเป็นเสาเดี่ยวและบางพื้นที่เสาจะมีลักษณะสูง ส่วนระบบไฟส่องสว่างสำหรับที่พักประเภทแพพักควรมีระบบไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณทางเดินเชื่อมต่อและควรมีเวลาในการปิด - เปิดไฟฟ้า ระบบไฟเรือโดยสารควรรใช้ระบบไฟสปอร์ตไลท์
7. ด้านที่พักผู้ประกอบการที่พักควรมีกรอบมพนักงานที่ให้บริการให้เป็นผู้ซื้อสัตย์ สุภาพบริการด้วยหัวใจ ด้านที่พักควรมีระบบไฟฟ้าส่องสว่างอย่างเหมาะสมและควรกำหนดระยะเวลาปิด - เปิดไฟฟ้า
8. การบริหารจัดการขยะและสิ่งปฏิกูลควรเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว โดยใช้รูปแบบของการจัดโครงการรณรงค์ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการกระตุ้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ร่วมกันรักษาและดูแลทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
9. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวรอบเขื่อนเพื่อรักษาระบบนิเวศทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น
10. การบริหารจัดการด้านการเอาัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยวคือการแจกแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียนสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อรับเรื่องร้องเรียนและนำมาแก้ไข

ตอนที่ 2 อภิปรายผล

2.1 ลักษณะนักท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน

ความสนใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งชอบเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเพื่อหาความรู้และประสบการณ์ใหม่นั้น กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นกลุ่มของผู้เดินทางที่แสวงหากิจกรรมให้มีประสบการณ์ที่หลากหลายมากขึ้น เป็นประสบการณ์จากการเรียนรู้ เรียนรู้จากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตของชุมชน และมีจิตสำนึกต่อการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์การตลาดสำรวจพบกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังนี้ (ประชิด สกฤษณ์พัฒน์, วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ 2554, หน้า 129 - 131) มีความอ่อนไหว

เพราะบาง เป็นกลุ่มบุคคลที่มีจิตสำนึกต่อการรักษาคุณค่าคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความห่วงใยต่อการเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมซึ่งจะสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์งานวิจัยที่ว่าไม่ยากให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างถนน เพราะกลัวว่าแหล่งท่องเที่ยวจะเสื่อมโทรมและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาลักษณ์ มีลา และฉกาจ ราชบุรี (2552) ว่านักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะมีความเข้าใจว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อม และช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและการไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังมีลักษณะที่มีความชื่นชอบในทรัพยากรทางธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ซึ่งสอดคล้องกับ (ประชิด สุกฤษณ์พัฒน์, วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ 2554, หน้า 129 - 131) ที่กล่าวถึงลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่านักท่องเที่ยวจะมีความประทับใจและสุนทรียภาพ สนุกสนาน ตื่นเต้น ซาบซึ้ง แปลกใจ และมีความทรงจำที่ดีและเป็นผู้ใฝ่รู้ในวิถีชีวิตวัฒนธรรมธรรมชาติ วิทยาและระบบนิเวศของท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว

และผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว การเคารพในความเป็นเจ้าบ้านของประชาชนท้องถิ่นเพื่อการสร้าง ความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (ประชิด สุกฤษณ์พัฒน์, วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ 2554, หน้า 129 - 131) ที่ว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะปฏิบัติตามกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวและการสร้างสัมพันธ์กับเจ้าบ้าน นักท่องเที่ยวและเจ้าบ้านพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สร้างมิตรไมตรีร่วมกัน เช่น แลกเปลี่ยนความรู้ เล่าถึงสภาพแวดล้อมในสถานที่ของแต่ละฝ่าย

2.2 ด้านค่านิยมและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

ลักษณะของนักท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย ลักษณะของนักท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนจะแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและนักท่องเที่ยวไทย นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาเส้นทางธรรมชาติ และลักษณะของนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเป็นนักท่องเที่ยวที่พักผ่อนและมาเป็นประจำ โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยชอบบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติเพราะทรัพยากรในพื้นที่ยังไม่ทรุดโทรมยังสวยงามเป็นธรรมชาติ นักท่องเที่ยวกลุ่มที่มาเที่ยวแล้วเที่ยวอีกนี้จะค่อนข้างจะหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติพอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ ดร.รชนี เอมพันธ์ (2547, หน้า 2) ได้อธิบายไว้ว่านักท่องเที่ยว

เชิงนิเวศเป็นนักท่องเที่ยวที่ได้สัมผัส เรียนรู้หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรงและได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้วยังเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวก

ค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทย

ด้านค่านิยมทางสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านสังคมต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทยในเรื่องของการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแล้วเกิดความประทับใจในทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงเป็นมรดกทางธรรมชาติที่สำคัญของคนไทยที่ควรอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงควรได้รับการปลูกฝังและการปกป้องรักษาสู่ลูกหลาน แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงสามารถท่องเที่ยวได้ในทุกเพศทุกวัย และแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงได้รับการชื่นชมจากสังคม เช่น เพื่อนและคนในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วรรณภา ศิลปอาษา (2545) ที่ว่าการท่องเที่ยวช่วยสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและยอมรับของคนทั่วโลกย่อมนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของคนในพื้นที่

ด้านค่านิยมทางเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านเศรษฐกิจต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทยโดยการท่องเที่ยวเชื่อมโยงก่อให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้ คือ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงสนับสนุนการท่องเที่ยวไทย การท่องเที่ยวเชื่อมโยงทำให้เกิดเงินหมุนเวียนท้องถิ่นและในประเทศ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงช่วยสนับสนุนให้คนไทยมีงานทำด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชื่อมโยงเป็นการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้กับชุมชนในเขื่อน และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงมีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเงินที่จ่ายไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วรรณภา ศิลปอาษา (2545) ว่าการท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ท้องถิ่น เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวช่วยก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การผลิตสินค้าที่ระลึกจำหน่ายนักท่องเที่ยว การจัดบริการที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ให้กับนักท่องเที่ยว

ด้านค่านิยมทางศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านศาสนาต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทย โดยคนต่างศาสนาสามารถท่องเที่ยวเชื่อมโยงได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งกัน การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติดีความเหมาะสมในทุกศาสนา คนในชุมชนปฏิบัติตนยอมรับนักท่องเที่ยวที่ดีได้ในทุกศาสนา กิจกรรมต่าง ๆ มีความเหมาะสมในทุกศาสนา ในข้อมีพื้นที่ในการประกอบพิธีเฉพาะทางศาสนา เช่น ห้องละหมาด เป็นต้น

ด้านค่านิยมทางสุนทรียภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านสุนทรียภาพต่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในประเทศไทย นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบธรรมชาติบริเวณในเขื่อนซึ่งมีความพิเศษเฉพาะไม่เหมือนชาติใดในโลก นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบสถานที่พักผ่อนที่มีความผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบริเวณในเขื่อน นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบร้านอาหารบริเวณเขื่อนเพราะมีวิวทัศน์ที่สวยงาม และแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง

ได้แสดงถึงศิลปะพื้นบ้านและเอกลักษณ์ท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วรณา ศิลปอาชา (2545) การท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความสุขลดความตึงเครียด ทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งประเภท ความสวยงามตามธรรมชาติ หรือประเภทโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปพักผ่อนหย่อนใจให้หายจากความเครียดจากภาระหน้าที่ประจำได้

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการท่องเที่ยวในเขื่อนประเทศไทย

ด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์และด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านจุดยืนผลิตภัณฑ์และด้านผลิตภัณฑ์ โดยแสดงความคิดเห็นว่าผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ทรงคุณค่ามายาวนาน ลักษณะโครงสร้างที่สะท้อนถึงความสมบูรณ์ของธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวทุกวัย มีชื่อเสียงรู้จักไประดับชาติและนานาชาติ และป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ซึ่งลักษณะของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนในประเทศไทยมีความสอดคล้องกับ ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กรมป่าไม้ (2548) ได้ให้คำนิยามว่า เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอีกด้วย

ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านความคิดเห็นสาธารณะทางการท่องเที่ยว และด้านจิตวิทยาการขาย พบว่า การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านนิตยสารรายการนำเที่ยว สารคดีต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ การจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การจัดแสดงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในศูนย์ประชุมต่าง ๆ และการจัดแสดงสาริตความเป็นอารยธรรมในอดีตและการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐบาลอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง ประชิต สฤกษ์พัฒน์, วิมล จิโรจพันธุ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554, หน้า 70 - 71) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริงโดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ด้านฤดูกาลทางการท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมทาง ด้านการท่องเที่ยว และด้านสภาพแวดล้อมผลิตภัณฑ์สถานประกอบการ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนมีความสะอาด สถานประกอบการต่างๆ ร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม และนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนมีธรรมชาติที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น และมีห้องน้ำสะอาดเพียงพอต่อความต้องการ

ด้านราคา พบว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน มีความคุ้มค่าในการเข้าชมเมื่อเทียบกับแหล่งอื่นๆ มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในด้านที่พัก มีความคุ้มค่าในด้านอาหาร และมีความสะดวกในวิธีการชำระเงิน

ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยวและด้านกระบวนการให้บริการ พบว่า ในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกและรวดเร็วและข้อกำหนดของสถานที่ท่องเที่ยวชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติ มีความเหมาะสมของจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าชมในแต่ละครั้ง พนักงานให้บริการข้อมูลได้ถูกต้อง ชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างดี

ด้านพันธมิตรทางธุรกิจ ด้านการมีส่วนร่วมทางธุรกิจ และด้านการขายรวม พบว่า ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าที่ระลึกและของฝาก หน่วยงานภาครัฐอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางอย่างเหมาะสม การจัดรวมสินค้าและบริการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม และนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าที่ระลึกและของฝาก

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อยู่ใกล้เขื่อน มีระบบการขนส่งเข้าถึงสะดวก สถานที่ท่องเที่ยวใช้เวลาเดินทางน้อยแต่สามารถท่องเที่ยวได้ครบทุกสถานที่ จำนวนห้องพักมีจำนวนมากเพียงพอและจำนวนบริษัททัวร์มีจำนวนมากเพียงพอ

2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเขื่อนบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

ความต้องการของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการ ประชาชนในท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเรื่องความต้องการการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญให้เป็นที่รู้จักทั่วทุกพื้นที่เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว ความต้องการให้มีการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ การส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้สมบูรณ์ครบวงจร การจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้าด้านต่างๆ เช่น ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นบ้าน ศูนย์สินค้า (OTOP) เป็นต้น การก่อสร้างตลาดชุมชนเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ความต้องการพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น การให้บริการนักท่องเที่ยว การจัดทำสินค้าพื้นบ้าน เป็นต้น การก่อสร้างถนนเศรษฐกิจเพื่อเป็นเส้นทางขนถ่ายสินค้าทางเกษตร/การท่องเที่ยว การเพิ่มมูลค่าสินค้าในพื้นที่ เช่น การเพิ่มมูลค่าอาหาร การเพิ่มมูลค่าสินค้าพื้นบ้าน เป็นต้น

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทย ประชาชนท้องถิ่นจะต้องการพบในกฎระเบียบและข้อบังคับของการใช้พื้นที่ป่าและการใช้ทรัพยากร

ของเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขื่อน หน่วยงานภาครัฐจะต้องออกกฎหมายเป็นตัวบังคับในการควบคุมการใช้พื้นที่ป่าและทรัพยากรของอุทยานแห่งชาติและเขื่อน เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าของอุทยานแห่งชาติและการสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่ใช้กฎหมายและหน่วยงานภาคเอกชนและประชาชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หน่วยงานภาครัฐต้องกระตุ้นให้ผู้นำชุมชนให้ความรู้กับประชาชนท้องถิ่นในเรื่องของการปกป้องและอนุรักษ์พื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติและบริเวณเขื่อน ประชาชนท้องถิ่นจะต้องได้รับประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและบริเวณเขื่อน โดยประชิด สกฤษณ์พัฒน์, วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554, หน้า 115 - 118) อธิบายว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยวประสานกับหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายให้มีการบังคับใช้อย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ส่วนรวม และกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและโบราณสถาน

หน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐต่อการส่งเสริมท่องเที่ยวและการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว จากการสังเคราะห์ข้อมูลหน่วยงานภาครัฐจะต้องมุ่งเน้นการบริหารจัดการพัฒนาท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่เครือข่ายภาคเอกชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาคุณภาพของการท่องเที่ยวและการดำรงชีวิตของประชาชนโดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยการให้ความสำคัญกับประชาชนในท้องถิ่นประกอบอาชีพที่ต่อเนื่องและมีการเชื่อมโยงต่อการท่องเที่ยวเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอเพียงและสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว (ประชิด สกฤษณ์พัฒน์, วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ 2554, หน้า 115 - 119) นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐควรช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เช่น การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของประชาชนท้องถิ่น

หน่วยงานภาครัฐจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ เช่น การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และแผ่นพับประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเตือนภัย ความรู้ความเข้าใจในการสร้างภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเขื่อน และการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในจังหวัด ดังที่ ชื่นกมล วัฒนาวงศ์ (2553, หน้า 25 - 27) ได้อธิบายถึงแนวทางปฏิบัติของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว วิธีปฏิบัติและการเตรียมตัวที่เหมาะสมในการเดินทางท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศ และการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บริการทางการท่องเที่ยว

2.4 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยประชาชนท้องถิ่น

ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น ประชิต สกฤษณ์พัฒน์, วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554, หน้า 140 - 146) ได้อธิบายไว้ว่า ประชาชนในท้องถิ่นควรมีการบริหารจัดการโดยการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นของตนโดยผ่านการบริหารจัดการสิ่งสำคัญ 4 ประการดังนี้

1. การจัดการด้านอาหาร ต้องให้บริการอาหารท้องถิ่นโดยนำวัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่เป็นส่วนประกอบของอาหาร จากผลการวิจัยพบว่า บริเวณรอบและในเขื่อนรัชชประภาและเขื่อนศรีนครินทร์มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรมาก เช่น ปลา หน่อไม้ป่า ผักหวานป่า ผักกูด ซึ่งวัตถุดิบเหล่านี้สามารถนำมาปรุงอาหารเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้และอาหารจะต้องปรุงด้วยความสะอาดและถูกสุขอนามัย นอกจากวัตถุดิบและการปรุงอาหาร การให้บริการก็เป็นสิ่งสำคัญ โดยผู้ให้บริการจะต้องได้รับการฝึกอบรมการให้บริการทั้งมารยาทและจรรยาบรรณและจะต้องมีใจรักให้บริการ และร้านอาหารจะต้องตกแต่งให้กลมกลืนกับสภาพท้องถิ่น

2. ด้านสินค้าและของที่ระลึก ลักษณะสินค้าและของที่ระลึกควรเป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีชีวิตของประชาชนท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นตนและหาได้ในท้องถิ่น เช่น สินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ผลผลิตจากการเกษตรท้องถิ่น โดยรูปแบบและการบรรจุสินค้าจะต้องคำนึงถึงการพกพาและดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้ซื้อหา โดยคุณภาพและราคาสินค้าควรมีมาตรฐาน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ในบริเวณพื้นที่รอบเขื่อนมีผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นสินค้าและของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยวได้ เช่น มะขามป้อมแช่อิ่ม ก๋วยเตี๋ยว ผลิตภัณฑ์การแปรรูปจากปลา ผ้าทอพื้นบ้าน

3. ด้านที่พัก จากผลการวิจัยพบว่า ที่พักนักท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนรัชชประภาและเขื่อนศรีนครินทร์จะประกอบไปด้วย บ้านพักของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค แพที่พักนักท่องเที่ยว บ้านพักอุทยานแห่งชาติ และโฮมสเตย์ ที่พักที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คือ แพที่พักนักท่องเที่ยว มีการปรากฏของโฮมสเตย์บริเวณเขื่อนศรีนครินทร์แต่ไม่ได้รับความนิยมเนื่องจากเป็นหมู่บ้านเล็กๆ และจำนวนบ้านพักไม่สามารถรองรับต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากได้ ประกอบกับสภาพที่พักมีลักษณะเก่าและทรุดโทรม ในการบริหารจัดการของประชาชนท้องถิ่นควรมีการรวมกลุ่มกันในการพัฒนาที่พักนักท่องเที่ยวทั้งแบบแพที่พักนักท่องเที่ยวและโฮมสเตย์โดยการสร้างหรือปรับปรุงแพที่พักหรือบ้านเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวควรคำนึงถึงหลักความสะอาดของที่พักและความปลอดภัย ลักษณะรูปแบบของบ้านพักควรเป็นรูปแบบที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น บ้านพักมีอุปกรณ์เครื่องใช้พื้นฐาน เช่น ที่ปูนอนหรือเตียงนอน ผ้าห่ม หมอนมุ้ง ห้องน้ำ น้ำสะอาดและควรจัดที่พักพร้อมอาหารท้องถิ่น และผู้ให้บริการต้องมีความเต็มใจในการให้บริการ

4. ด้านการนำเที่ยว จากผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนรัชชประภา และเขื่อนศรีนครินทร์ไม่ปรากฏการให้บริการการนำเที่ยวโดยมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่เด่นชัด แต่ทางอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ได้มีการจัดฝึกอบรมเยาวชนในท้องถิ่นเพื่อการนำเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติ และผู้ให้คำแนะนำในการเดินทางท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติจะเป็นพนักงานขับรถ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ พนักงานรักษาความปลอดภัยของเขื่อน พนักงานบริการที่พักนักท่องเที่ยวซึ่งจะแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ยานพาหนะแก่นักท่องเที่ยว แต่บุคคลเหล่านี้ยังไม่สามารถแนะนำหรือให้ความรู้ที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยวได้ทั้งหมด เช่น ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยว ความรู้ด้านวัฒนธรรมและระบบนิเวศทางธรรมชาติ ความรู้ด้านกฎหมาย กฎระเบียบในการท่องเที่ยวบริเวณเขตอุทยานแห่งชาติ ดังนั้นการบริหารจัดการด้านการนำเที่ยวบริเวณเขื่อนควรมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้เทียบเท่ากับมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เพื่อเป็นบุคคลที่สามารถให้บริการด้านความรู้ การสร้างความเข้าใจ และการสร้างความประทับใจแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ช่วยลดการทำลายและยังช่วยคุ้มครองมรดกของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

2.5 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

ลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยพบว่า ลักษณะนักท่องเที่ยวคุณภาพจะมีลักษณะรักและหวงแหนทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด นักท่องเที่ยวจะตระหนักถึงการไม่ทำลายหรือสร้างผลกระทบต่อธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง นักท่องเที่ยวต้องเน้นการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เข้าใจในลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวและอยากที่จะนำเสนอเรื่องราวและประสบการณ์ที่ประทับใจของแหล่งท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวอื่นๆ โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีการเตรียมความพร้อมของตัวเองก่อนการเดินทางท่องเที่ยว เช่น การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยว การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวที่ไม่เป็นวัสดุทำลายสิ่งแวดล้อม และการเตรียมสัมภาระส่วนตัว การเลือกใช้กระเป๋าเป้ใบเล็กแทนกระเป๋าใบใหญ่เพื่อสะดวกในการเดินทาง การเตรียมพร้อมทางร่างกายและต้องว่ายน้ำเป็น การไม่พกพาอาวุธ การไม่ใช้ไฟแช็ค และไม่แอบนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีการเตรียมความพร้อมข้อมูลด้านที่พักและร้านอาหาร และนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจะมีการปฏิบัติตามคำแนะนำและคำตักเตือนของเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยว ช่วยดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความยินดีที่จะจ่ายเงินเพื่อช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศแต่ไม่มีการตั้งกล่องเพื่อรับบริจาค ภายหลัง

จากการท่องเที่ยวแล้วนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจะบอกเล่าความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวคนอื่นๆ ด้วย ซึ่งในแนวทางปฏิบัติของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ประชิต สุกณะพัฒน์, วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554, หน้า 25 - 27) ได้อธิบายว่า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ีจะต้องมีมาตรการการคัดเลือกนักท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกต่อการรักษาคุณค่าคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยมีความห่วงใยต่อการเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และกีดกันนักท่องเที่ยวที่จะสร้างผลกระทบต่อทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกรณีนักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก กรณีนักท่องเที่ยวมีจำนวนมากมักจะเกิดปัญหาด้านจำนวนห้องพักไม่เพียงพอวิธีการแก้ไขคือ ทางแหล่งท่องเที่ยวจะจัดพื้นที่สำหรับกางเต็นท์ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาด้านความหนาแน่นของจำนวนนักท่องเที่ยว และปัญหาการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งหากจะบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ยั่งยืน ประชิต สุกณะพัฒน์, วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554, หน้า 70 - 71) ได้อธิบายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่า จะต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ทุกๆ ด้าน ทั้งด้านจำนวนนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว ชุมชนและสภาพแวดล้อมโดยรอบ ซึ่งการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนในประเทศไทยควรจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวไม่ให้เสื่อมโทรม และหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยว จะต้องดูแลรักษาเอกลักษณ์และคุณค่าดั้งเดิมโดยกำหนดมาตรการควบคุมไม่ให้มีการตัดแปลงสภาพแวดล้อม รวมทั้งการก่อสร้างในบริการพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เหมาะสมกลมกลืนและไม่ลดคุณค่าของทรัพยากร

การเตรียมตัวและความรู้ที่นักท่องเที่ยวควรมีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อนเดินทางเข้ามาเที่ยวชมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณรอบเขื่อน การเตรียมตัวของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนักท่องเที่ยวควรศึกษาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว บริเวณรอบเขื่อนที่ประกอบด้วย ข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลด้านที่พัก ข้อมูลด้านร้านอาหาร ข้อมูลด้านเส้นทางคมนาคม ข้อมูลด้านกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลด้านลักษณะภูมิศาสตร์ และภูมิอากาศ การจัดเตรียมอุปกรณ์ยังชีพในการท่องเที่ยว การเตรียมตัวด้านสุขภาพ ด้านความรู้ นักท่องเที่ยวควรมีความรู้ในเรื่องของกฎระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางการปฏิบัติตัวในการท่องเที่ยวและควรศึกษาเส้นทาง การเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องการอธิบายของ ประชิต สุกณะพัฒน์, วิมล จิโรจพันธ์และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554, หน้า 70 - 71) ที่ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวพร้อมทั้งมีจิตสำนึกในอันที่จะทะนุ

ถนนไวซึ่งสภาพแวดล้อมรอบๆตัว โดยการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวควรเป็นรูปแบบของการจัดการอบรมและหัวข้อในการจัดการอบรมแก่นักท่องเที่ยวก่อนเดินทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจะมีการให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับ กฎระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยว ข้อกำหนดเกี่ยวกับความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นแก่นักท่องเที่ยว การชี้แจงเรื่องของการแบ่งเขตเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติและเส้นทางห้ามรุกร้า กฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติตัวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นข้อกำหนดสำหรับนักท่องเที่ยว กฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติตัวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นข้อกำหนดสำหรับนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศรอบเขื่อนคือ กฎระเบียบและแนวปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวและการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้มีจำนวนมากกวาขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ การสร้างจิตสำนึกในตัวนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว การออกกฎการห้ามนำอาหารเข้าไปรับประทานในบริเวณน้ำตกของอุทยานแห่งชาติ กฎระเบียบการอาบน้ำก่อนลงบริเวณน้ำพุร้อน กฎระเบียบการห้ามใช้เสียงในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กฎระเบียบด้านการแต่งกาย และกฎระเบียบเรื่องการสิ่งแวดล้อม

ช่องทางที่นักท่องเที่ยวสามารถสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ช่องทางที่นักท่องเที่ยวสามารถสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้แก่ อินเทอร์เน็ต (Internet) วิทยุบอร์ด แผ่นพับประชาสัมพันธ์ หนังสือประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เว็บไซต์ (Website) เฟซบุ๊ก (Facebook) วารสารของเขื่อนและศูนย์คอลเซ็นเตอร์ (Call center)

ประชิต สุกณะพัฒน์, วิมล จิโรจพันธ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554, หน้า 70 - 71) ได้อธิบายว่า ความพร้อมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกันเป็นพื้นฐานกัน 4 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบด้านพื้นที่ ลักษณะเด่นและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ของเขื่อนรัชชประภาและเขื่อนศรีนครินทร์ จากการศึกษางานวิจัยพบว่า สามารถแบ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก สัตว์ป่า พันธุ์ไม้ป่า ถ้า อ่างเก็บน้ำ พื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมถึงแหล่งวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้นๆ การท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ โดยลักษณะรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ ลักษณะรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบเขื่อนมีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น กิจกรรมการล่องเรือ กิจกรรมการส่องสัตว์ กิจกรรมการดูนก กิจกรรมเดินป่า

ศึกษาเส้นทางธรรมชาติ กิจกรรมการศึกษาวิถีชีวิตชนเผ่า กิจกรรมศึกษาแหล่งภาพเขียนยุคก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งลักษณะของวัฒนธรรมท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่บริเวณรอบเขื่อนเป็นลักษณะประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและศาสนาของประชาชนท้องถิ่น เช่น ประเพณีกะเหรี่ยง งานประเพณีทางพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับประวัติ สฤณพัฒน์, วิมล จิโรจพันธุ์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2554, หน้า 70 - 71) ที่ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้อรรถประโยชน์ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนของประเทศไทยจะเป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสกและอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ กิจกรรมการท่องเที่ยวนี้เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ดีต่อนักท่องเที่ยว

องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ป้องกันและกำจัดมลพิษ อีกทั้งควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตและยั่งยืนให้เกิดเป็นการรับผิดชอบต่อสังคม โดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนท้องถิ่นร่วมคิดวางแผน ปฏิบัติตาม ได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบบำรุงรักษาทรัพยากร อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น เช่น การกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เป็นการร่วมมือจากระดับล่างไปจนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยพบว่า ความต้องการของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการ ประชาชนในท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการว่าโดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเรื่องความต้องการการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญให้เป็นที่รู้จักทั่วทุกพื้นที่เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว ความต้องการในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ การส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้สมบูรณ์ครบวงจร การจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้าด้านต่างๆ เช่น ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นบ้าน ศูนย์สินค้า (OTOP) เป็นต้น การก่อสร้างตลาดชุมชนเป็นจุดแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ความต้องการพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น การให้บริการนักท่องเที่ยว การจัดทำสินค้าพื้นบ้าน เป็นต้น การก่อสร้างถนนเศรษฐกิจเพื่อเป็น

เส้นทางขนถ่ายสินค้าทางเกษตร/การท่องเที่ยว การเพิ่มมูลค่าสินค้าในพื้นที่ เช่น การเพิ่มมูลค่าอาหาร การเพิ่มมูลค่าสินค้าพื้นบ้าน

ซึ่งในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทยร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนท้องถิ่น ประชาชนท้องถิ่นจะต้องเคารพในกฎระเบียบและข้อบังคับของการใช้พื้นที่ป่าและการใช้ทรัพยากรของเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขื่อน หน่วยงานภาครัฐจะต้องออกกฎหมายเป็นตัวบังคับในการควบคุมการใช้พื้นที่ป่าและทรัพยากรของอุทยานแห่งชาติและเขื่อน เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าของอุทยานแห่งชาติและการสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่ใช้กฎหมายและหน่วยงานภาคเอกชนและประชาชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หน่วยงานภาครัฐต้องกระตุ้นให้ผู้นำชุมชนให้ความรู้กับประชาชนท้องถิ่นในเรื่องของการปกป้องและอนุรักษ์พื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติและบริเวณเขื่อน ประชาชนท้องถิ่นจะต้องได้รับประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและบริเวณเขื่อน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวบริเวณในเขื่อนประเทศไทยไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องได้รับความร่วมมืออย่างดีจากกลุ่มพันธมิตรการท่องเที่ยว (GBTCA) ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ (Government) หน่วยงานภาคเอกชน (Business) นักท่องเที่ยว (Tourist) ประชาชนท้องถิ่น (Community) และแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) โดยผ่านกระบวนการที่ทำร่วมกันคือการวางแผน การร่วมมือและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การมุ่งเน้นการบริหารจัดการพัฒนาท่องเที่ยวด้วยการพัฒนาคุณภาพของการท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน โดยการคัดเลือกนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและส่งเสริมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้เข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สมบูรณ์เป็นตัวดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเหล่านี้

2. การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวบริเวณรอบเขื่อนให้กับนักท่องเที่ยวได้ทราบ เช่น การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์และแผ่นพับประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับฤดูกาลท่องเที่ยว ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ความรู้ความเข้าใจในการสร้างภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเขื่อน คู่มือแหล่งท่องเที่ยว แผนที่และคู่มือนำเที่ยวการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อน คู่มือเส้นทางท่องเที่ยว

คู่มือกฎระเบียบ ข้อบังคับสำหรับการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยว การสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว

3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อการอำนวยความสะดวกในด้านการบริการที่ได้มาตรฐานเพื่อรองรับและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เช่น ทักษะด้านการให้บริการ ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อนักท่องเที่ยว ทักษะการอำนวยความสะดวกปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว

4. การบริหารจัดการพื้นที่บริเวณท่าจอดเรือสำหรับนักท่องเที่ยวโดยมีการแบ่งจุดลงเรือและจุดขึ้นเรืออย่างชัดเจนเพื่อความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวและการป้องกันการเอารถเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

5. การบริหารจัดการขยะและสิ่งปฏิกูลในพื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว

6. การบริหารจัดการระบบไฟฟ้าและน้ำเพื่อความต้องการของประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ควรมีการแจ้งถึงระเบียบการใช้ไฟฟ้าและน้ำให้กับประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้ทราบเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบเขื่อนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จะต้องใช้เวลาจากระบบการปั่นไฟและระบบพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบน้ำก็มาจากการสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ดังนั้นทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนท้องถิ่นต้องใช้ไฟฟ้าและน้ำด้วยความประหยัดและปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานรัฐอย่างเคร่งครัด

7. การส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นโดยการจัดสร้างตลาดชุมชนเพื่อเป็นแหล่งขายสินค้าท้องถิ่นและการส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการแปรรูปผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมาขาย เช่น เห็ดโคน หน่อไม้ ผักหวาน ปลาในเขื่อน ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

8. การจัดทำคู่มือเพื่อให้ความรู้กับประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวในเรื่องของการปกป้องและอนุรักษ์ทรัพยากรบริเวณเขื่อนและรอบเขื่อน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในเขตพื้นที่เขื่อนและอุทยานแห่งชาติ

9. การติดตั้งป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนและในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยว การให้ความรู้เกี่ยวกับชนิดพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ ป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางเดินในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ป้ายนำทาง

10. การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนโดยการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและแนะนำแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีอยู่ในบริเวณเขื่อนให้นักท่องเที่ยวเพื่อลดความแออัดของจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริเวณอุทยานแห่งชาติเอราวัณ บริเวณสันเขื่อน บริเวณหมู่บ้านชาวประมง